16/03/2019

Το δια κολλύβων θαύμα του Αγ. Θεοδώρου του Τήρωνος

/ Βίοι Αγίων

Κατά το Α’ Σάββατο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, η Εκκλησία μας εορτάζει ένα γεγονός που έλαβε χώρα γύρω στα μέσα του 4ου αιώνος, τον καιρό της βασιλείας του Ιουλιανού, ανιψιού του Μεγάλου Κωνσταντίνου.

Ο Ιουλιανός, ο επιλεγόμενος και παραβάτης ή αποστάτης, αν και ήταν χειροθετημένος αναγνώστης, μόλις ανέβηκε στο θρόνο των Ρωμαίων, αρνήθηκε το άγιο βάπτισμα. Άρχισε διωγμό κατά της Εκκλησίας, κρυφό αλλά και φανερό και προσπάθησε να επαναφέρει σε ισχύ την ειδωλολατρική θρησκεία. Γνωρίζοντας ότι οι χριστιανοί άρχιζαν τη νηστεία της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, θέλησε να τους μολύνει. Διέταξε λοιπόν, κρυφά, όλες οι τροφές στην αγορά να ραντισθούν με αίματα ειδωλολατρικών θυσιών.
Όμως με Θεία ενέργεια, φάνηκε στον ύπνο του τότε Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ευδόξίου, ο μάρτυρας Θεόδωρος και φανέρωσε το πράγμα. Παρήγγειλε να ενημερωθούν όλοι οι χριστιανοί, να μην αγοράσουν καθόλου

τρόφιμα από την αγορά και για να αναπληρώσουν την τροφή να βράσουν σιτάρι και να φάνε τα λεγόμενα κόλλυβα, όπως τα έλεγαν στα Ευχάϊτα, την πατρίδα του αγίου. Έτσι και έγινε και ματαιώθηκε ο σκοπός του ειδωλολάτρη αυτοκράτορα να εμπαίξει τους χριστιανούς και τις λατρευτικές τους συνήθειες. Και το Σάββατο τότε, ο ευσεβής λαός που διαφυλάχθηκε αμόλυντος στην καθαρά εβδομάδα, απέδωσε ευχαριστίες στον μάρτυρα. Από τότε, η Εκκλησία τελεί κάθε έτος την ανάμνηση αυτού του γεγονότος εις δόξαν Θεού και τιμή του μεγαλομάρτυρα αγίου Θεοδώρου του Τήρωνος.

Τα κόλλυβα λοιπόν ή το βρασμένο στάρι, σήμερα διακοσμημένο και με άλλα υλικά, αποδίδεται μεν στην νουθεσία του αγίου Θεοδώρου και γι’ αυτό τιμητικά προσφέρουμε κόλλυβα και στην μνήμη του , αλλά και στη μνήμη άλλων αγίων. Είναι κόλλυβα τιμής αυτά και διαφέρουν από τα κόλλυβα τα προσφερόμενα εις μνημόσυνο των ευσεβώς κεκοιμημένων. Γιατί, όντως τα κόλλυβα και το σιτάρι συνδέονται με την κοίμηση των χριστιανών και την πίστη στην ανάσταση των νεκρών, την ίδια εκείνη πίστη που ομολογούμε στο Σύμβολο λέγοντας: “προσδοκώ ανάστασιν νεκρών”. Ο βρασμένος σίτος πού είναι κατά κάποιον τρόπο “νεκρός” μας φέρνει στο νου τα λόγια του Χριστού πρό της θυσίας και του ζωοποιού του θανατου: “αμην αμην λεγω υμιν εαν μη ο κοκκος του σιτου πεσων εις την γην αποθανη αυτος μονος μενει εαν δε αποθανη πολυν καρπον φερει”. Έτσι , λοιπόν και οι κεκοιμημένοι αδελφοί μας “σπείρονται” στην γη εν φθορά, αλλά πρόκειται να αναστηθούν εν δόξη και αφθαρσία. Σύμβολο της ανάστασης μας είναι τα κόλλυβα, της εσχατολογικής μας αφύπνισης από τον ύπνο του θανάτου.

Το όφελος των κολλύβων λοιπόν είναι το εξής: Τα μεν προσφερόμενα εις τιμήν και μνήμην αγίων μας δίδονται για αγιασμό και ευλογία και ανάμνηση ότι εκείνοι νίκησαν τον θάνατο της αμαρτίας και πρόκειται να αναστηθούν και να σταθούν στα δεξιά του Θεού εν ημέρα Κρίσεως. Τα κόλλυβα υπέρ των κεκοιμημένων έχουν διδακτικό σκοπό και ομολογιακό ύφος: πιστεύουμε και ομολογούμε με τα κόλλυβα του σίτου, την τελική ανάσταση των κεκοιμημένων και ευχόμαστε να αναστηθούν εν αφθαρσία.

Άξιζει να σημειωθεί, ότι το λειτουργικό βιβλίο της περιόδου αυτής, το γνωστό Τριώδιο, περιλαμβάνει μια ωραία ακολουθία για την ευλογία των κολλύβων προς τιμήν του αγ. Θεοδώρου. Η αντίληψη λοιπόν ότι «το Σάββατο των αγ. Θεοδώρων είναι το τρίτο ψυχοσάββατο», όπως αδαώς επικρατεί στις μέρες μας, είναι εντελώς αστήρικτη και εσφαλμένη. Ας αναλογιστούμε ότι το Σάββατο είναι ημέρα για τους κεκοιμημένους καθ’ όλο τον χρόνο, εκτός από το Σάββατο του Λαζάρου, το Μέγα Σάββατο, το Σάββατο της Διακαινησίμου (του Πάσχα), αλλά κι όταν συμπέσει Δεσποτική (του Χριστού) ή Θεομητορική (της Παναγίας) εορτή το Σάββατο. Μπορούμε, επομένως, να προσφέρουμε κόλλυβα για τους κεκοιμημένους

κάθε Σάββατο, με τις εξαιρέσεις που αναφέραμε, πέρα από τα δύο επίσημα Ψυχοσάββατα – της Απόκρεω και της Πεντηκοστής. Ας αφιερώσουμε αυτό το Σάββατο της Α’ εβδομάδος της Τεσσαρακοστής, τιμώντας τον Άγιο Θεόδωρο – κι όχι τους νεκρούς μας – για να έχουμε τις πρεσβείες του στον Θεό και να στοιχιζόμαστε στην αγιοπαράδοτη ευσέβεια της Εκκλησίας μας, που θέλει «πάντα ευσχημόνως και κατά τάξιν γινέσθω».